

חלק פרק אחד עשר סנהדרין

צו.

תורה אור

1. ביום ההוא יגלה ארני בתער השבירה בעברי קרן במלך אשר את היראש ושער הרגלים וגם את הזקן הספרה ישיעוהו זכ
2. ויהי הוא משתחיה בית נטרך אלהיו ואדמלקך ושראצך בניו הבדיו בחרוב והמזה נמלטו ארץ ארצות ומלך אסר חדר בנו החתיני:
3. מלכים ב יט לו 3. ותקל עליהם לילקל הוא ועבדיו ויפס ויפס עד חובה אשר משמאל למישק:
4. בראשית יד טו יאבד יום אולך בו והזליקה אמר הרה גבר: איוב ג ג
5. מן שמים נלקמו הבוכים ממסלותם נלקמו עם סיסרא:
6. וישמע אברם כ נשבה אחיו וקרן את חניכיו ולידי ביתו שמעה עשר וקלש מאות וחדף עד דן: בראשית יד יד
7. וישם את האחד בבית אל ואת האחד נתן בן: מלכים א יב כט
8. מן נשמע נהרת סיסוי מקול מזהלות אבריו וקשה כל הארץ ויבאו ויאבלו ארץ ומלואה עיר ושביו בה: ירמיהו ח טו
9. צדיק אמה יי פי אריב אלך אך משפטים אבר אותך מדוע דרך רשעים צלחה שולו כל בגדי בגדי: ירמיהו יב א
10. פי את רגלים רצתה וילאך וקצין תתנה את הסוסים ובארץ שלום אקב ביום ואך תעשה בגאון הירדן: ירמיהו יב ה
11. לנבאים נשבר לפי בקרבי רחפו כל עצמותי הייתי כאיש שבור ונגבר עברו יין מפני יין ומפני דברי קדשו:
12. בעת ההוא שלח מרדך בלאון בן בלאון מלך בבל ספרים ומנחה אל חזקיהו וישמע כי חלה חזקיהו:
13. וכן במלוצי שרי בבל הממשלות עליו לרש המופת אשר יהי בארץ עובד האלהים לנסותו לדעת כל בלבבו: דברי הימים ב לב לא
14. הנני משיב את צל המעלות אשר ירדה במעלות אהו בשמש אחרנית עשר מעלות ותשב השמש עשר מעלות במעלות אשר ירדה: ישיעיהו לח ח
15. בן יכבד אב ועבד אדני ואם אב אב אב: כבודי ואם אדוני אני איה מוראי אמר יי: יצא אותי ללב הבדתיים ביום שמי ואמרתם בנה בידו את שפתי:
16. ובחדש החמישי בעשור לחדש היה שנת תשע עשרה [שנה] למלך בבל ואת בית המלך ומי

כי הא מילתא. דלקמן מודעינן להו כי היכי דחזינן לקמן דלא זכה נבוכדנצר לאותו כבוד אלא מפני זכות ד' פסיעות כדלמרינן לקמן ה"ג אמרי' לזני עמי הארץ דלא זכו לאותו כבוד אלא מחמת זכות מעט שהיה בלביהם מ"ר. ואית דלמרי דרבי זירא דלעיל קאי אבני סמריא אע"ג דשלח רבי יהודה ההורו צבני ע"ה לכבדן שמהם תלא תורה כי היכי דנפקו מסמריא כי הא מילתא מודיעים להו לזני ע"ה דהא דמוקרין להו לאו משום אציהם אלא משום מרה שצהם שלא מוזח דעתם עליהם ויאמרו אצומיהם דליקיס היו: מדוע דרך רשעים ללמה. מפני מה הללית נבוכדנצר וכבש ירושלים: אהרלו ליה. לירמיה: צלעי מים. מרשק"ו צלעי"ו: ד' פסיעות. מפורש לקמן: על אחס כמה ומה. שיהו כל אדם יכולין לתמוה על מתן שכר גדול ששתלם עליהם: לנביאים. אציהם יצחק ויעקב: נשבר לזני נקדכי. כלומר תמהתי על מתן שכרן: שפי שעות. כדי שלא יהא פנאי לספרו ולקברו: אספת. נתפרש: אהרדינהו הקצ"ה. להקן שעות לחזקיהו לאותו היום שנתפרש חזקיהו היה של כ"ב שעות: רבט צתריה. דשלח: לא היה להם פקנה. שהיה שכרו מרובה והיה לו רשות לכבדן שאריתו: הוה כפיני שמיא ושמיא דלבוה. כדי שיתכבד אציו לכך נקרא שם אציו עליו שנקרא מרוךך בלאון דאי לא כתיב אלא מרוךך צן בלאון לא היה מיתקרי עליה שמיא דלבוה דהכי כתיב וכוהו אינשי פלוני צן פלוני להכי כתיב מרוךך בלאון: חדש החמישי בעשור לחדש צא נכוור און רב טבחים עמד לפני מלך בבל זירושלם: אלמא נבוכדנצר סליק לירושלם: ומי

בבית אל ואת האחד נתן בן ואף אותו רשע לא נתגבר עד שהגיע לך שנאמר *מדן נשמע נהרת סוסיו אמר רבי זירא אע"ג דשלח ר' (היהודי בן בתירא מנציבין) הזהירו בזקן ששכח תלמודו מחמת אונסו והזהירו בוורידין כר' יהודה והזהירו בבני עמי הארץ שמהן תצא תורה כי הא מילתא מודעינן להו *צדיק אתה ה' כי אריב אלך אך משפטים אדבר אותך מדוע דרך רשעים צלחה שלו כל בוגדי בגד נטעתם גם שורשו ילכו גם עשו פרי מאי אהדרו ליה ¹⁰ כי את רגלים רצתה וילאך ואך תתחרה את הסוסים ובארץ שלום אתה בומח ואך תעשה בגאון הירדן משל לאדם אחד שאמר יכול אני לרוץ ג' פרסאות לפני הסוסים בין בצעי המים נודמן לו רגלי אחד רץ לפניו ג' מילין ביבשה ונלאה א"ל ומה לפני רגלי כך לפני הסוסים עאכ"ו ומה שלשת מילין כך ג' פרסאות על אחת כמה וכמה ומה ביבשה כך בין בצעי המים על אחת כמה וכמה אף אתה ומה בשכר ארבע פסיעות ששלמתי לאותו רשע שרץ אחר כבודי אתה תמיה כשאני משלם שכר לאברהם יצחק ויעקב שרצו לפני כסוסים עאכ"ו היינו דכתיב ¹¹ לנביאים נשבר לבי בקרבי רחפו כל עצמותי הייתי כאיש שבור וכגבר עברו יין מפני ה' ומפני דברי קדשו הני ד' פסיעות מאי היא דכתיב ¹² בעת ההיא שלח מרוךך בלאון בן בלאון מלך בבל ספרים וגו' משום כי חלה חזקיהו ויחזק שדר ליה ספרים ומנחה (אין) ¹³ לדרוש (את) המופת אשר היה בארץ דאמר רבי יוחנן אותו שמת בו אחז שתי שעות היה וכי חלה חזקיהו ואיתפח אהרדינהו קודשא בריך הוא להנך עשר שעות ניהליה דכתב ¹⁴ הנני משיב את צל המעלות אשר ירדה במעלות אהו בשמש אחרנית עשר מעלות ותשב השמש עשר מעלות במעלות אשר ירדה א"ל מאי היא א"ל חזקיהו חלש ואיתפח אמר איכא גברא כי האי ולא בעינא לשדורי ליה שלמא כתבו ליה שלמא למלכא חזקיהו שלם לקרתא דירושלם שלם לאלהא רבא נבוכד נאצר ספריה דבלאון הוה ההיא שעתא לא הוה התם כי אתא אמר להו היכי כתביתו אמרו ליה הכי כתבין אמר להו קריתו ליה אלהא רבא וכתביתו ליה לבסוף אמר אלא הכי כתבו שלם לאלהא רבא שלם לקרתא דירושלם שלם למלכא חזקיהו אמרי ליה ¹⁵ קריינא דאיגרתא איהו ליהויו פרוונקא רהט בתריה כדריהט ¹⁶ ארבע פסיעות אתא גבריאל ואוקמיה אמר ר' יוחנן אילמלא ¹⁷ (לא) בא גבריאל והעמידו לא היה תקנה לשונאיהם של ישראל מאי בלאון בן בלאון אמרי בלאון מלכא הוה ואישתני אפיה והוה כי דכלכא הוה יתיב בריה על מלכותא כי הוה כתיב הוה כתיב ושמיה דאבוה בלאון מלכא היינו דכתיב ¹⁵ בן יכבד אב ועבד אדניו בן יכבד אב הא דאמרן ועבד אדוניו דכתב ¹⁶ ובחדש החמישי בעשור לחדש היא שנת תשע עשרה [שנה] למלך נבוכדנצר מלך בבל בא נבוכדנצר רב טבחים עמד לפני מלך בבל בירושלם וישרף את בית ה' ואת בית המלך ומי

אשני נפשי. שנה עמנך כדי שלא יכירוך: ואגויך אנה. אני אגלחך: קשייאה. גרעיני תמרים: עתון. אלו גרעינין וניתן לך מספרים. והיינו דכתיב ¹³ צתער השכירה על שם שטרח נתנו לו מער לגלח ואכחו שכר נתנו לו בעצרי נהר¹⁴ דברים שדרךן לעשות על ידי נהר דהיינו טחיתת ריחים: וגם הוקן הספה. דלא כתיב גלוח אלא ארשא אבל אוקן כתיב הספה לטון כלוי על ידי אור שכלתה לגמרי: גיריסיא לארמאה ושפר צאפיה. אס אתה מתוך את הארמאי והוטב צעיניו הצער לו אש צוקנו ולא שצעת חוכא מנייה: ¹⁵ זיפ נסרך אלהיו. לטון נסר שהשתחוה לנסר ועשאו אלה: היינו דכתיב ויהי הוא משתחוה מפני שמתחוה לשם הכוה: ויחלק עליהם. אידי דלירי¹⁶ צמלכיס איירי נמי צהאי קרל דכתיב ¹⁷ ויהי בלילה ההוא וילא מלאך ה' וגו' נקט ויחלק עליהם לילה וגו': מלאך שנודמן לאציהם לילה שמו. והוא קשיעו: מעשה ליה. שנלחמו בשצילו כוכבי לילה כמו שעשו בשציל צוק: טבא מליה דר' יצחק נפחא מדבר נפחא. ר' יוחנן דמקרי צר נפחא כבולל הש"ס כמו (ב"מ דף פה:) מלך עייל צר נפחא נראה למורי דאציו של ר' יוחנן הוה נפחא ולהכי מיקרי צר נפחא ואית דמפרשי צר נפחא על שם יופיו: הוהו צוק. אע"פ ששכח תלמודו הואיל ומחמת אונסו הוא: הוהו צורדין כר' יהודה. דלמרי צשיטת חולין (דף פה:) עד שיחטוט את הורדין של עוף הואיל וזולתו כולו כחדא אינו חוטבו ומולחו ככשר חיה ובהמה: הוהו צבני עמי הארץ. שנעשו תלמידי חכמים לעשות להם כבוד שמהם תלא תורה לישראל שהרי ילאו שמעיה ואבטליון מצבני צניו של סנחריב ומצבני צניו של המן למדו תורה צבני צוק דלקמן ¹⁸ וע"כ. אע"ג דלמרי רבי יהודה הכי הוהו צבני עמי הארץ:

- א) גי' צ"ש ריב"ל,
- ב) כיתוב ח: א) לעיל דף פב. צ"מ פג: ד) [במדרש] וילקוט אהא שלם וכו' כרש"י ירמיה יב פ"ה,
- ג) [ע"י חוס' מגילה כ"ה],
- ד) [שפיה ז' א) [ב"מ],
- ה) [ג'יל אהר ד"ה' היינו],
- ו) [לעיל ד"ה: א) [מ"ב יט],

גליון הש"ס

נב' קריינא דאגרתא. כמחמת פ' תשא איתא למרוךך בלאון בעלמו מחמת ויהי כמתיב ג' פסיעות:

לעזי רש"י

מרשק"ו [מרש"ק]. ביצה, מקוה מים ורודים.